

Show

BEGYNNEREN

– Jeg er glad i å tjuvstarte. En gul lapp eller restskatt kan være en glimrende begynnelse på et eller annet, sier **Ingrid Bjørnov**.

Det nye showet hennes **2012-ouverturen** er en hyllest til livets mange ufullførte prosjekter.

tekst Vivian Songe foto Paal Audestad

DET BEGYNTE PÅ LOFTET. I fjor sommer flyttet Ingrid Bjørnovs mor fra en bratt rekkehusleilighet og inn i en kjekk treroms. På barndomshjemmets loft var ingenting blitt kastet siden 1965. En fornøylig og smertefull prosess, sier Bjørnov, som fant stoff nok til tre hele show der oppe. Hun kom dessuten over 72 nedstøvede norgesglass.

– Da begynte det å surre i hodet. Jeg så for meg hvordan jeg skulle fylle glassene med solbærsyltetøy, rabarbrapesto, humlechutney, ripsgelé og hvem vet hva. Jeg skulle merke alle glassene og stille dem opp på rad i kjelleren. Jeg skulle bli dronningen av bærhøsten 2011! Det endte med at jeg fylte fire av dem med solbær fra hagen, og det var det.

Da hun merket at Terje, mannen hennes, begynte å skule på de 68 gjenværende glassene, tok hun dem med på øvelse for å være sikker på at han ikke ville kaste dem. Siden de likevel var der, ble de med på scenen under et show. Glassene ble fort til en sang. *Eksempler på ting jeg har planlagt.*

– Det som er så gøy med store planer, er at det er først når man går på trynet at noe virkelig begynner å skje. Dette er den røde tråden i det nye showet mitt, sier hun.

HAMSTEREN. Episoden er typisk for Bjørnovs kreative metode: Se hva du finner, og bruk det som det faller deg inn. Kan du ikke dra nytte av det nå, så spar det til tiden er inne. Kan du ikke bruke det noen gang, er det ikke så farlig. Gleden over ideen er nok i seg selv.

– Det er en hamster og en realist i hver familie. Jeg er hamsteren. Men jeg er ikke den eneste her i verden som er svak for tomgods. Det interesserer meg: Hvem samler, og hvorfor samler de?

Selv vet Ingrid godt hvorfor hun samler.

– Jeg leter hele tiden etter ting som kan bli til noe. Det kan være gjenstander fra en dugnad, brokker av samtaler fra toget, starten på en sang. Ideer kommer nemlig ikke når du trenger dem. Jeg er livredd for ikke å ha haugevis av løse lapper i bakhånd, sier hun og trekker frem en tykk, grønn perm med strikk rundt hvor noteark, skriblerier, gule lapper og påbegynte sangtekster tyter ut på kryss og tvers.

– Dette er utgangspunktet for det nye showet.

Ingrid Bjørnov åpner vidunderet og blar seg gjennom en rekke ufullendte ideer.

– Her er for eksempel *De fire årstidene* av Vivaldi med ny tekst, sier hun og blar videre før jeg rekker å spørre hva den handler om.

Deretter følger *Innespeiderbevegelsen*, en sang om rusbefengte klassiske komponister, en skisse til brettspillet Dritings, starten på boka *Bygg, reis deg, vær så snill* og en musikal om brunsnegler. En musikalsk reise i finanskriser fikk hun aldri helt sving på.

– Den er basert på at jo verre det går på børsen, desto gøyere er det på hitlistene. Det starter med krakket i 1929 og låta *Happy days are here again*. Så går den fra børskrakk til børskrakk. Menneskene som analyserer finanskrisen er jo de samme som ikke så den komme. Men hver gang jeg går gjennom teksten og vurderer den på nytt, kommer jeg til at ja, den er fiffig og smart, men det er ikke nok hjerte i den. Den har ikke noen dypere bunn, og da holder det ikke.

SPOLE TILBAKE. Det neste som dukker opp er *Kassetmonologene – fortellinger fra et liv med kassettpiller*. Vi gjør en pause her. I fjor, i forbindelse med sitt andre soloalbum, lagde Ingrid nemlig en kassett.

«Livet bør inneholde langt flere begynnelse enn avslutninger. Begynnelse av alle slag interesserer meg. Både de som blir til noe og de som ikke gjør det.»

– Det var nesten 10 år siden sist jeg hadde spilt inn et album, og i prosessen fant jeg for alvor ut hvor jeg lå musikalsk. Verdens beste musikk blir jo skapt når man er mellom 12 og 15 år. For meg var det fra 1975 til 78. Jeg måtte helt tilbake til den gang, og derfor måtte albumet komme ut på kassett. Det var en barnslig greie. Vi måtte reise helt til Mozarts fødeby Salzburg for å få det til, forteller hun.

Den viktigste opplevelsen med kassetten er imidlertid ikke hva slags musikk det er på den.

– Det er å lukke øynene og riste på den, spole frem og tilbake og få den til å sprette høyt når den skal ut av spilleren – det er ekte nostalgi. Da kjenner jeg hvor jeg kommer fra.

Notene til noe hun kaller *A song about the need for a song* stikker litt på skeive ut fra permen.

– Det er alltid noen som utelates i sangtekstenes verden. Det finnes en neve småidretter der nordmenn gjør det stort, men ingen vet om dem. De har fast jobb ved siden av og ingen sponsorer. Ta for eksempel utøvere av tresteg eller kulestøt. Ingen skriver sanger om dem. Det interesserer meg.

Fascinasjonen bunner muligens i at Ingrids egen mor var norgesmester i høyde uten tilløp, ved siden av lærerjobben. Såkalt «stille høyde», i 1953. En eksotisk øvelse, synes Ingrid. Da de ryddet loftet, fant de morens gamle pokaler. Ingrid løp selv en anstendig 60-meter i 1979 og trodde mors gener skulle gjøre resten av jobben. Men det stoppet brått med øvelsen «kast med liten ball.»

– Kanskje det er noe jeg kan begynne på, sier hun.

Og der er vi ved selve motoren som driver Ingrid Bjørnov: Begynnelse.

– Livet bør inneholde langt flere begynnelse enn avslutninger. Begynnelse av alle slag interesserer meg. Både de som blir til noe og de som ikke gjør det. En tjuvstart kan være gull verdt. En ferie som starter dagen før man trodde, et vellykket vorspiel, en pottaplante som brått har frødd seg. Slike ting.

TØRRE Å BEGYNNE. Det nye showet hennes,

2012-ouverturen, er et produkt av en rekke slike skinnende blanke begynnelse. Tjuvstarter på sanger, konsepter, show og musikaler. Noen haltende, andre velklingende. Mange av dem hentet ned fra morens loft i det skrå rekkehuset.

– Ouverture betyr begynnelse. Tittelen spiller på Tsjajkovskijs 1812-ouverturen, men det er for spesielt interesserte. Jeg liker begynnelse fordi de har et element av lek i seg. Det er rom for uante muligheter, akkurat som i norgesglassene på loftet, sier hun.

Selv har hun begynt på nye ting siden ungdomstiden. Det er nærmest blitt en hobby å sette i gang med et eller annet og se hvor langt det går. På Hobøl, der hun bor, har naboen ridesenter, og Ingrid titter stadig skrått bort på rytterne.

– Jeg har egentlig kjempelyst til å prøve, men vet ikke om jeg tør. Dette har jeg også skrevet om: På hvilket tidspunkt i livet bestemmer man seg for å slutte å prøve seg på ting man ikke kan? Ingen av oss kunne jo verken plystre, svømme eller sykle i utgangspunktet. Men vi øvde på det, for som barn er det helt akseptert. Hvorfor sier vi «nei, det kan ikke jeg» når vi når en viss alder? Når blir det flaut å ikke få det til?

Da hun fylte 30, fikk Ingrid rulleskøyter til bursdagen av en god venninne. Hun prøvde dem én gang og hanglet seg fra lyktestolpe til lyktestolpe til hun syntes hun hadde ydmyket seg selv nok. Så ga hun dem bort. Unnskyldningen var at det ville være høyst unødvendig om hun brakk håndleddet, etter som hun er avhengig av det i jobben sin. Slike unnskyldninger er vi voksne eksperter på, mener hun mens det egentlig burde være en menneskerett å sette utfor en bakke uten å ane hva man holder på med.

– Det er viktig for meg som artist: Vendepunktet som kommer etter en fiasko. I kjølvannet tør man tenke annerledes. Man behøver ikke lenger holde seg til regelverk og strenge rammer. Rammene er likevel allerede sprengt, så hvorfor ikke fortsette i en ny retning?

K Fakta

Ingrid Bjørnov

Norsk musiker og artist, født 1963.

Vokste opp på Oppsal i Oslo hos lærerforeldre og begynte med pianotimer som femåring.

Gift med kokk, lydtekniker og sportsfisker Terje Holli.

Har deltatt i Melodi Grand Prix fire ganger, tre av dem med Dollie de Luxe. Siden har hun gitt ut albumene *Eskorteservice* (2002) og *Forklaring følger* (2011) som soloartist. Sistnevnte kom også ut på kassett.

Har medvirket i en rekke radio- og tv-programmer, som Herreavdelingen, Reise-radioen, PopQuiz, Noteknekk, Den store klassefesten, Frokost-tv og Gullruten, både som programleder, pianist, kapellmester og huspoet.

De mest kjente scene-showene hennes som soloartist er *Klassisk hærverk* (2003) og *Til Elise* (2007), som hun til sammen fikk fire komipriser for. Hun og Dollie fikk dessuten to Spellemannspriser. I 2011 fikk Ingrid Leif Justers ærespris, sammen med Inger Lise Rypdal. Samme år fikk hun også tekstforfatterfondets ærespris.

Har gitt ut bøkene *Ingrid Bjørnovs pianobok* (2005), *Lakse-enka – Nødskrik fra en tørrfrue* (2007) og korboken *Se Norges blomsterdal. Livet, døden og koret* (2012).

IDEBANKEN: – De beste ideene er så nær nesa di at du ikke ser dem, så det gjelder å snappe dem opp etter hvert, sier Ingrid Bjørnov, som samler post-it-lapper og notater i en grønn perm. Det er her hun har hentet materialet til det nye showe.

«Hvis jeg synes noe er irriterende og håpløst, er det stor sannsynlighet for at andre synes det også. Jeg er en ganske typisk dame på 48 og et halvt. Det kan jeg bruke.»

Hun har selv erfaring med hvor kreativ man blir av å ha gjort en feil, for så å dekke over den.

– Hvis noe velter eller går i stykker på scenen, eller hvis brannalarmen går, blir det dramatisk og gøyalt med en gang. Det handler bare om hvordan du reagerer på det som skjer. Det gjelder å ikke bli klok av skade, mener hun.

IDEER UTEN UTLØPSDATO. Ingrid blar i den grønne permen igjen, der et par halvskrevne ark har forvillet seg ut på kafébordet.

– Frifinnelsen av mandag ja, her er den, sier hun og løfter hodet med iver i blikket.

– Jeg synes det er på tide å frikjenne mandagen, dagen som får skylda for alt. Tenk å ha 52 omstarter i løpet av ett år. Hvilket privilegium! En ny sjanse hver eneste uke til å ta en helt annet valg, sier hun mens hun snur og vender på et ark med delvis lesbare skriblerier.

– Men hva er dette? Det er jeg usikker på. Jeg tror kanskje det er et referat fra et arbeidsmøte, et Ivar-møte.

Ivar Tindberg er regissøren hennes, og hadde det ikke vært for ham, ville mange av Ingrids begynnelse aldri nådd offentligheten. Hun har nemlig et slags bruk og kast-syndrom som gjør at en idé virker ubrukelig når den er mer enn seks måneder gammel.

– Det er noe med ferskvare. Jeg føler veldig raskt at noe er gått ut på dato. Men idet jeg skal til å forkaste ideen, stopper Ivar meg. Han sier at publikum blåser i når jeg kom på ideen, om det er tre dager eller tre år siden, så lenge den er god. Og han har jo rett. Uten Ivars klare hode hadde det neppe vært mulig å få destillert ned alle mine innfall og digresjoner til et sammenhengende show. Jeg ser jo ikke skogen for bare gule lapper, sier hun.

Aktualitet og gjenkjennelse er grovbrød og leverpostei for Ingrid.

– Jeg vil at showene mine skal være et slags avtrykk av NÅ, av øyeblikket der jeg befinner meg i livet. Men ikke bare det, de skal også være et avtrykk av publikums NÅ. Jeg vil at alt skal være så oppdatert og aktuelt som mulig, selv om arbeidet med showet har pågått i ett år.

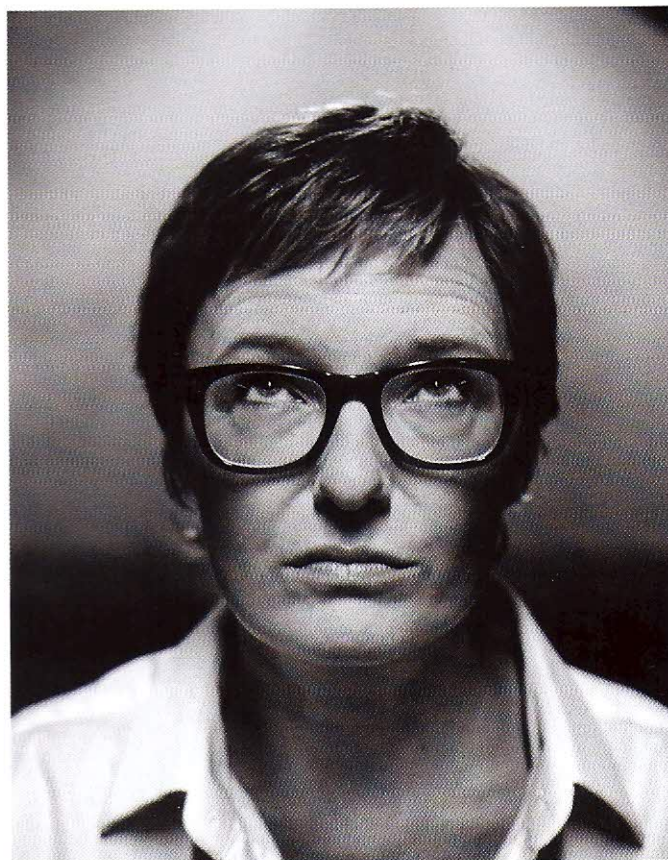
Derfor er det alltid rom for improvisasjon og kontakt med publikum.

– Jeg vet når folk legger om til sommerdekk, når båten skal på land, når restskatten kommer og når hageslangen må tømmes. Jeg husker da jeg hadde en spillejobb for Statistisk Sentralbyrå. Det var jo et gullmateriale å lage noe ut av, hverdagsrapporter om Kari og Ola, sier hun med et smil.

Det er hverdagsrapporter hun er ekspert på. Livets små pussigheter og feiltakelser, som at kåpebeltet henger ut av bildøra mens man intetanende kjører bortover eller at man har sølt ned buksene med maling fordi man bare skulle male litt. Slike dustete hverdagsting.

– Det beste er om jeg klarer å se humoren i situasjoner der jeg selv har følt meg som en dust, sier hun.

– Hvis jeg synes noe er irriterende og håpløst, er det stor sannsynlighet for at andre synes det også. Jeg er en ganske typisk dame på 48 og et halvt. Det kan jeg bruke.

LIVETS PUSSIGHETER: Hverdagsens små feilskjær er det Ingrid Bjørnov er ekspert på. – Det beste er om jeg klarer å se humoren i situasjoner der jeg selv har følt meg som en dust, sier hun.

STATUSRAPPORT. Det første møtet med Ingrid Bjørnov skjedde om lag tre måneder før showet hennes hadde premiere. To måneder senere bestemte vi oss for å gjøre opp status. Hva hadde skjedd med den grønne permen og alle ideene siden sist? Blant annet dette:

Begynnelsen på musikalen om brunsnegler er tatt inn.

Sport og musikk og en sang om tresteg har vokst seg til en større sekvens.

En sang om Tour de France har kommet og gått.

Ingrid har fått seg et nytt keyboard, et gammelt Clavinett, som hun prøver å klemme inn i forestillingen.

Bandet har hatt bi-instrumentdager på Tomter og har prøvd ut diverse instrumenter de ikke kan.

Vivaldis fire årstider er kuttet og journalisten vet fortsatt ikke hva den handler om.

Frifinnelsen av mandag er redusert til en bisetning. ☒